

APROXIMACIÓ A LA POESIA D'ALFRED GINER SOROLLA

Giner Sorolla ha dedicat tota la seva vida professional a la recerca oncològica a universitats i centres de Nova York, Cambridge i Florida. La seva producció científica ha estat publicada en diversos idiomes. La importància del seu treball científic potser ha eclipsat la seva obra poètica, però també l'haver estat publicada en edicions d'escassa difusió, encara que per als lectors de la comarca són de fàcil adquisició. Tot i que el seu primer llibre *Dol duen les flames* va estar prologat per Joan Fuster, la seva poesia ha estat absent de totes les antologies i estudis referents a la seva època, anys 40 i 50, on el poeta vinarossenc escriu una magnífica poesia civil ben allunyada de l'estil jocfloralesc que impera en aquell moment al País Valencià i que l'hauria de situar al mateix nivell dels seus contemporanis més dignes: Joan Fuster, V. Andrés Estellés, Maria Beneyto i Joan Valls.

El seu primer llibre *Dol duen les flames* té com a tema central la guerra, i és encapçalat per un llarg poema testimoni de la barbàrie de la Guerra Civil i per extensió de tot conflicte armat. Aquest llibre el comença a escriure en plena Guerra Civil impulsat per l'horror que significa la mort del seu amic Josep Castell Montserrat, però també per l'amor a una terra que està sent destruïda per la lluita entre germans. La primera part del poema porta per títol "Foguerades" i prenent com a referència la tragèdia grega, presenta un impressionant diàleg entre el Cor, la Història i el Poble, és un cant universal contra la desraó, la violència i la guerra fratricida. La segona part del llibre porta per títol "De rams vespra" i es centra en la Guerra Civil a Vinaròs i en el record de l'amic perdut. La veu de l'amic ens presenta un espai, la ciutat de Vinaròs, que està sent bombardejada, en el bombardeig mort una persona i aquest fet concret es converteix en un lament universal per qualsevol persona morta injustament. La tercera part del llibre porta per títol "Mestre vell", en el qual el poeta mitjançant la veu del mestre fa una crida a la fraternitat universal, ja que insta els seus alumnes a fer de la seva terra un lloc sant on tots visquen com a germans.

Dol duen les flames constitueix un exemple magnífic de poesia cívica, un cant contra la violència, la desraó i els enfrontaments fratricides, però és també un exemple de llenguatge acurat i de coneixement de la tradició clàssica.

Un altre tema destacat en la seva poesia és la presència de la natura, tractada de diverses maneres; d'una banda els poemes que formen part del llibre *Amunt i avall*, composicions d'una extraordinària senzillesa on la natura apareix un punt idealitzada, petites històries plenes de tendresa i afectivitat on es fa referència a la vida d'un esquirolet o d'un ocellet. En la mateixa línia continua en poemes del seu llibre *Galàxies*, on apareixen poemes on s'exalta l'arribada de la primavera o de l'estiu i l'esclat de la natura que això comporta, o poemes que suposen un simple divertiment on juga amb el so, combinant elements de la natura.

D'altra banda trobem poemes on l'autor expressa la seva preocupació

ecologista, així en el llibre *Amunt i Avall*, en el poema "Monòleg atlàntic amb un estel de mar", insta a estimar la natura: "*cal ésser bo,/ no només humà;/ per a sentir caliu/ i amor fraternal,/ a roques i arbres,/ a tot el creat.*"

Un to més greu tenen els poemes que sobre aquest mateix tema apareixen al llibre *Galàxies*, "Tardor a Firenze", on els primers versos són ben significatius: "*reptar vull en línies primes/ la gran falòrnia del progrés/ que ens ensutza, emponsonya/ i ens ensopeix a més.*" El poema continua amb la visió de la bella ciutat de Firenze, que pot acabar ofegada per l'ambició desmesurada del ser humà que la destrueix per guanyar més diners. Al poema "Park avenue", presenta una visió de la ciutat de Nova York que li sembla caòtica, comparable a l'infern dantesc, completament deshumanitzada, ja que els gratacels no deixen veure els estels. Al poema "Auques decidides contra l'ídol del progrés", mostra la seva preocupació per la creixent destrucció de la terra a conseqüència del progrés incontrolat: "*l'allau és el seductor Progrés,/ que duu a l'Apocalipsi promés.*"

Un altre dels temes fonamentals en la poesia d'Alfred Giner Sorolla és la reflexió sobre el sentit de l'existència del ser humà sobre la terra, que es desenvolupa sobretot en el seu darrer llibre *Galàxies*, on el propi poeta escriu en el pròleg: "**composicions escrites en la maduresa, on s'ajunta el sentiment de nostàlgia amb una actitud de serena perplexitat davant la contingent existència de l'home.**"

En ocasions el poeta presenta el ser humà com una peça més del gran trencaclosques de l'univers. En altres poemes el poeta es formula les eternes preguntes sobre qui som, i cap on anem i només obté el silenci com a resposta: "*qui recull/ el meu ai,/ udol de l'ànima/que ensuma/ foscúria/ i gran buidor?*" i mostra la seva preocupació per aquest silenci. Malgrat tot el poeta manifesta el seu desig de Déu i d'eternitat. En la cerca d'aquest desig, el poeta arriba a la conclusió que hi ha un conflicte entre la raó i el sentiment. La ciència tampoc li serveix per a desxifrar l'enigma de la vida. El poeta tanca aquest llibre amb el poema "Res", que inclou un resum del que és la seva preocupació "*dubtar del dubte*", desig de coneixement i preocupació pel més enllà.

Un altre fet remarcable en la poesia d'Alfred Giner Sorolla és la funció de l'espai; sis són els espais on es desenvolupa el seu món poètic: Vinaròs, el Maestrat, els Països Catalans, la mar Mediterrània, els Estats Units i l'Univers. Els quatre primers espais estan molt relacionats i sovint formen un tot unitari en alguns poemes. Una bona part d'aquest poemes es troben al llibre *Amunt i Avall*, en ells ens presenta sobretot el paisatge de la seva infantesa, i el seu contingut es mou entre la nostàlgia i la idealització d'un món que va desaparèixer.

Segurament l'habitual residència del poeta fora de la seva terra origina l'escriptura de versos on mostra l'enyor pel paisatge que el va veure nàixer, és el cas del poema "D'Irta a Montsià es troba la terra meva", on el poeta expressa el seu referent nacional i cultural català, Irta i Montsià són símbols muntanyencs de dos comarques veïnes, el Maestrat i el Montsià, valenciana la

primera i catalana la segona, però on es fa encara més explícit el seu amor pels Països Catalans és al poema "Lloes decidies de les nostres terres": "*Riallera i tendra és València/i dolça Catalunya, els meus amors.*"

Als Estats Units el nostre autor ha passat una bona part de la seva vida professional, també apareix als seus llibres, però la visió del món americà és molt diferent a la del món de la seva terra, al poema "Cançoner americà" fa una dura crítica al capitalisme americà: "*Uns fabricants de joguines/ no de xiquets,/ sinó per a grans,/ creadors dels ídols nous/ que al món han ben guillat;/ són els membres/ de la Gran Yankee/ Trinitat de l'Or:/els pobres Rockefeller,/Dupont/ i Henry Ford.*"

Pel que fa al darrer dels espais a que hem fet referència, l'Univers, es fa patent sobretot a la segona part del llibre *Amunt i Avall*, titulat "Preludi i auques lluneres", on es fa referència a la conquesta espacial, el recull de poemes s'enceta amb el poema "Sputnik(A tall de preludi)", on es fa un elogi de la conquesta espacial, personificada en la primera nau soviètica, però ja en el poema "Apol·lo 8" descriu de quin color es va trobar la lluna i la disposició gràfica del poema fa pensar en una certa decepció. Però en altres poemes d'aquest llibre planteja la presència dels estels i dels planetes com a elements que viuen en harmonia amb els sers humans i que des de dalt presideixen el pas del temps, i diversos fets en la vida dels homes. Pel que fa a aquest tema és emblemàtic el poema "Dues pàtries", on el poeta declara el seu amor pel seu poble: "*enamorat/ de dues pàtries sóc,/ petita i blanca una,/ niu meu, bressol...*" però també de la resta de l'univers: "*enamorat/d'una altra pàtria gran,/que no hi és enlloc/i per tot arreu es troba...*". Tota una declaració de principis.

Josep Manuel San Abdon
(Dissabte, 203, 25-IX-1999)